

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Ilirska ulica št. 22, prvo nadstropje.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petiti vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane petiti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Mohamedanci v Rusiji.

V Rusiji je milijone prebivalcev mohamedanske vere, ki pomenijo v sedanji vojni s Turčijo precejšnjo nevarnost za rusko carstvo. Ti ruski državljani kot privrženci proroka prav močno simpatizirajo z nadvlado izlama. Nikakor pa niso kakor bi kdo utegnil misliti, azijski mohamedanci, razširjevatelji vseizlamske misli, nego jedro tega gibanja je pri Tartarijih ob Volgi, zlasti v okrajih kazanskem, simbirskem, astrahanskem in onostran Volge. Tako poroča profesor O. Hoetzsch v svojem opisu Rusije, ki ga je nedavno izdal. Rusija je previdno dovoljevala vedno večje svoboščine izlamcem nego drugim, in napram posameznim delom prebivalstva je bila to tudi igrača. Tako so primeroma Kirgizi in Turkomani pravzaprav le po imenu pripadniki izlama; ne ubogajo pa koranovih zapovedi in tudi ne hodijo v Meko. Povsem drugače je pa z mohamedanskimi Tartari na severu, ob Volgi in v zahodni Sibiriji. Trezni in zanesljivi, obenem pa jako nerazumni Tartar je z dušo in telesom pripadnik vere prorokove, in nehote je vlada to čustvovanje s prorokovimi nauki še pospeševala. Duhovni poglavar mohamedanskega prebivalstva v Rusiji je namreč mufti v Orenburgu, in ta orenburški muftij je ustanovil car Nikolaj I., ki je z njim ustanovil nekako središče ruskega izlama. S to centralizacijo se je moč izlama v Rusiji okrepila, in »tatarsko gibanje« je delalo Rusiji že večkrat preglavico.

V Rusiji so našli 1880. leta 11 milijonov muzlimanov, kojih cela književnost je štela 7 do 8 knjig; teh 11 milijonov prebivalcev je imelo eno tiskarno, štiri voditelje in 12 ljudij višje izobrazbe, od katerih je eden študiral v zahodni Evropi. Leta 1910. so pa našli 18 milijonov muzlimanov, ki so imeli nad 1000 tiskanih knjig, 14 tiskarn in 16 periodičnih listov, v Rusiji višje izobraženih 200, v zahodni Evropi izobraženih 20, okolo 100 pisateljev. 6 višjih in 5000 nižjih šol, 37 dobroteljskih zavodov, tri male banke in tri vaške banke. Tako je nastalo veliko muzlimansko gibanje na Ruskem, ki je v strogem nasprotju z državo in s kulturo, ki jo neguje država. Pomen tega gibanja se je pokazal prvič leta 1905, ko je gibanje poseglo v politično življenje. Od 28. januarja meseca pa do 5. februarja 1905 se je namreč vršil poseben mohamedanski kongres v Peterburgu, na katerem so ruski muzlimi naglašali, da se ne marajo pridružiti nobeni obstoječi stranki ter zahtevajo zase za vsak milijon mohamedancev po enega poslanca. V dumi je tudi bilo doslej vedno nekaj mohamedanskih poslancev. Kako se je to gibanje v zadnjih desetih letih kulturno razvijalo, priča dejstvo, da imajo Tartari na vsakih 150 duš po 1 mošejo in 1 molaha, Rusi in pa drugi rodovi v tistih krajih pa imajo šele na 1500 prebivalcev po 1 duhovnika. Izlamski Tartari imajo povprečno na vsakih 100 oseb obojega spola eno šolo, kristjani pa na 1500 do 3000, in književna in časopiška literatura je pri Tartarih razmeroma še mnogo bolj razvita. Tako se pojavlja izlamsko gibanje, ki nadkriljuje rusko kulturo, in je našlo stik z vseizlamizmom,

ki ga je zasejalo tudi med doslej popolnoma mirne Sarte in Kirkize v Turkestanu.

Socialistiška mirovna konferenca v Kopenhagenu.

V Kopenhagenu na Danskem se je vršila dne 17. januarja 1915 socialistiška konferenca, ki so se je udeležili delegati bratskih strank iz nevtralnih dežel. Zastopane so bile Švedska, Norveška, Holandska in Danska. Konferenco je otvoril predsednik danske socialne demokracije T. Stauning, ki je naglašal odločno, da ima socialna demokracija nevtralnih držav interes na tem, da ostanejo nevtralne države tudi nadalje nevtralne; ter da tudi ta konferenca nikakor ne more imeti nalogo, obsojati katerokoli državo, ki je zapletena v sedanjo vojno. Naloga konference je le, da se posvetuje v zmislu sklepov mednarodnih socialističkih kongresov — zadnjega leta 1910 — o tem, kako uvesti akcijo za razoroženje in za trajni mir med narodi. Obravnave je vodil na konferenci danski delegat Sigvald Olsen.

Konferenca je sprejela posebno resolucijo, v kateri naglašajo potrebo take konference zastopnikov nevtralnih držav, kakor so jih že imeli Švica in Italija. Konferenca daje duška naziranju delavstva udeleženih dežel ter hoče ohraniti mednarodno solidarnost v sedanji krizi.

LISTEK.

Varšava.

V sedanji vojni vzbuja Varšava posebno pozornost in zato bo morda tega in onega zanimalo izvedeti, kako je kaj bilo v Varšavi pred vojno.

Varšava ima svojo posebno družabno konstrukcijo. V tem mestu žive namreč tri družbe, ki se med seboj razločujejo po tipu, po jeziku, po veri, po navadah, po načinu življenja in po idejah, da celo po obleki. Te tri družbe, ki imajo sicer med seboj mnogo stikov, pa so — govorim le o tem, kako je bilo pred vojno — vendar v vednem navskrižju, so poljska, ruska in židovska družba.

Poljakom na Ruskem se je po delitvi dobro godilo, medtem ko Poljaki v Avstriji takrat niso imeli vzroka, da bi bili zadovoljni. Toda to se je spremenilo po poljski vstaji; v Avstriji se je začelo Poljakom jako dobro goditi in bili so kmalu negovani ljubljenci vlade, dočim je na Ruskem zavladal krut sistem. Vsa uprava na ruskem Poljskem, vojaška in civilna, je postala ruska in to je provzročilo, da se je naselilo v tej provinci vse polno Rusov. Vsi državni funkcionarji so bili Rusi, po jeziku in po veri.

Poljska družba je bila strogo katoliška. Poljakom, živečim med pravoslavnimi Rusi in luteranskimi Nemci, je bila cerkev res mogočna zaščitnica njihove narodnosti in zato so se je s tako vnemo oklenili. Strastno so čuvali svoj jezik in gojili z ljubeznijo in požrtvovalnostjo svojo literaturo in svojo umetnost, ki sta obe vsekrog narodnega značaja. Birokratski element je bil v poljski družbi le maloštevilen, kajti zgodilo se je malokdaj, da je kak Poljak dobil uradniško mesto, izvzemši pri železnicah. Poljsko družbo so tvorili v prvi vrsti bogati aristokrati, ki so živeli v Varšavi iz nekake tradicije, izhajajoče še iz onih časov, ko so bile vse javne službe rezervirane poljskim plemičem. Dalje so bili v družbi bogati posestniki in pa neodvisni inteligenti, advokatje, zdravniki, pisatelji, žurnalisti, umetniki in privatni uradniki.

Poljaki in Rusi se niso marali. Rusi ljubijo Varšavo, morda zato, ker je — izvzemši Petrograd — najbolj zapadno civilizirano mesto v ruskem carstvu. Časih so Varšavo imenovali severno Florenco in zaslužila je to imenovanje.

Občevanje med Poljaki in Rusi je težko ne le vsled naravnih predsodkov in ljubosumnosti, ampak poglavitno zaradi jezika. Izobraženi Poljaki so vsi ruskega jezika popolnoma zmožni, saj je v javnih šolah ves poduk ruski. A če tudi

je Poljak ruskega jezika zmožen, govoriti ga neče. Jezik mu je usiljen in kadar ni njegova zakonita dolžnost, da ga govori, ne spraviš iz njega ruske besede za nobeno ceno. Pred sodnijo in sploh v uradih mora tudi Poljak ruski govoriti, a v privatnem in družabnem življenju ti ne izgovori po ruski tudi če je še taka zamera.

Rusi znajo pa poljski samo za silo. Ker je v uradih vse ruski, se jim ne zdi vredno, da bi se poljskega jezika naučili in zato bi bilo občevanje med Rusi in Poljaki skoro nemogoče, če bi ne znali eni in drugi francoski. Nič ne kaže boljše krepke življenske sile poljskega naroda, kakor dejstvo, da z železno trdovratnostjo skrbi za veljavo svojega jezika.

Vzlic francoskemu občevalnemu jeziku je napetost med Rusi in Poljaki v Varšavi velika. Mnogo pripomore k temu, da odlično poljsko meščanstvo sploh ne mara imeti stikov z Rusi. Poljska aristokracija je vsled svoje vzgoje v družabnem oziru nekoliko internacionalna, meščanstvo pa je ponosno, skozinsko narodno in nepopustljivo. Vse polno je takih poljskih meščanov, ki pravijo, da noben Rus ne sme v njihove hiše. Še strastnejše in brezobzirnejše pa so poljske žene. Tako so vnete za poljsko stvar, da se niti za to ne zmenijo, kake sitnosti in težave morajo njihovi otroci prestati od ruskih učiteljev

Rumunija.

V orientacijo hočemo navesti tukaj le nekaj dejstev. Ministrstvo Bratianu je po večini prijazno dvoezvi, torej Avstro-Ogrski in Nemčiji. Bratianovo ministrstvo podpira liberalna stranka, ki pa v tem vprašanju ni edina, a Rusiji prijazni del ne pride iz političkih ali pravzaprav iz parlamentarno-politiških razlogov do veljave. Edini pa tudi niso konservativci. Predsednik Marghiloman je naklonjen dvoezvi, dočim sta voditelja Filipescu in zlasti Take Jonescu prijazna Rusiji. Kako vpliva ruski denar na ta mnenja politikarjev, ni mogoče dognati, vendar se pa nam zdi, da je moralno ogorčenje proti ruski podkupovalni politiki pretirano. Tudi je poceni izgovor na ruske rublje. Strastno nasprotstvo, ki ga čuti del prebivalstva, kakor poročajo mnogi naši domači listi, se ne da utemeljevati z denarjem. Zlasti ne, ker se dvoezvi prijazni politiki trudijo v Rumuniji sami zanimati bojaželjno prebivalstvo za Besarabijo, ozemlje, ki je sedaj ruska posest in stanujejo tam Rumunci. To ozemlje so si namreč Rusi prilastili na prav čuden način leta 1878. Vse to vedo Rumunci splošno, vendar pa nima agitacija v tem zmislu pravega uspeha.

Kljub temu je opaziti, da se rumunski vladi posreči obvarovati Rumunsko pred vojno. Ima namreč objektivne razloge za to, ki jo silijo k temu. Ne le vprašanja glede denarja, streliva, izvoza, marveč tudi Bolgarija ni na njeni strani, dasi pišejo listi o izrednem prijateljstvu med Bolgarijo in Rumunijo. Prijateljski odnosi morejo trajati le, dokler se Rumunija ne udeležuje vojne. Razumljivo je to stališče Bolgarije že izza zadnje balkanske

vojne, ko je morala odstopiti del svojega ozemlja Rumuniji ter komaj čaka, da bi se ji ponudila prilika, zopet zasesti izgubljeno pokrajino. Bolgarski nacionalisti ne morejo pozabiti Srbom, da so odnesli iz balkanske vojne najdragocenejši plen, i-stotako pa tudi ne morejo tega storiti Bolgarom. Rumunski mobilizaciji bi takoj sledila tudi mobilizacija v Bolgariji, in sicer proti Rumuniji in Srbiji. V Rumuniji pa poznajo bolgarsko hrabrost ter so v strahu, jeli bi se mogli braniti na dve strani ter obdržati Silistrijo, ki so jo vzeli Bolgarom v balkanski vojni.

Vojno treba pripravljati ob miru, pravijo vojaški krogi. Prav torej; če pa hočemo imeti prijatelje, si jih moramo pridobiti ob miru. Kaj negotova politika bi bila, če bi se zanašali samo na slučaje, kakor na primer tukaj na interesno nasprotstvo med Rumunijo in Bolgarijo. To nasprotstvo je naša sreča, ni pa naša zasluga. Mi ne maramo, da bi nas premagala Rusija, zato se pa nadejamo, da nam ta sreča ostane mila, da ne bodo avstrijski narodi trpeli zaradi stvari, ki jih niso zakrivil.

Čigava je bodočnost.

Kadar buči po gozdih jesenski vihar, podleže njegovi sili marsikako drevo, marsikak grm. Vse drevje in grmovje, ki je močno zakoreninjeno pa ostane, in tako nam pokaže ta veliki naravni prikaz razlike, ki jih ob navadnem, tihem in mirnem času ne opažamo.

Vojna je podobna takemu viharju; po naših deželah vihra sedaj vojna kot silna nevihta. Tudi ta nam prikazuje marsikakšno slabost, ki jo prej nismo poznali. Marsikdo izmed nas, marsikak prištaš prostih organizacij izgine iz naših vrst, ki smo ga bili sicer pridobili, ki pa ni še pridobil potrebne stanovitnosti. Splošno mnenje in navdušenje vojne ga je nam izneverilo.

Ne da bi hoteli nasprotovati boju za neodvisnost in svobodo domovine, zakaj nihče ne sočustvuje z blagostanjem in gorjem svoje domovine bolj kakor prepričani pripadnik strokovno-organizacij-

v šoli. Poljski starši prepovedujejo svojim otrokom vsako občevarje z ruskimi otroci. Vsled tega poljski otroci niso izvežbani v ruskem občevarnem jeziku in se morajo torej šolske lekcije od besede do besede na pamet učiti. To je silna težava, a ravno poljske matere ne odnehajo niti za las.

Tako je bila pred vojno neprestana guerila-vojna med Poljaki in med Rusi. Časih zadobi prav čudne oblike.

Tako na primer je bilo pred kakimi 20 leti v Varšavi ustanovljeno rusko gledališče. Poljaki so bili jeze iz sebe in so na dan otvoritve vprizorili posebno demonstracijo, pokupili so namreč vse prostore, v gledališče pa ni šel nihče. Ker poljsko časopisje ni hotelo nič poročati o ruskih predstavah, je policija spisovala ocene in je časopise prisilila, da so morali te recenzije priobčevati. Poljski žurnalisti so se maščevali s tem, da so policijske recenzije namenoma napačno v smešnem smislu prelagali na poljski jezik.

To nasprotje je šlo v vseh ozirih do skrajnosti. Nikoli ni bilo Poljaka v gledališču, kadar se je igrala carska himna, nikoli niso Poljaki nič dali za dobrodelne namene, če so jih bili deležni tudi Rusi, vedno in dosledno so izvajali načelo: Rus je sovražnik Poljaka.

Židovska družba v Varšavi je velika in Židje so si ohranili vse svoje posebnosti.

Svoj jezik imajo — nemško-židovsko-poljski žargon — in poljski se uče tako kakor mi francoski, dasi so že šeststo let v deželi. Židje se drže svojega jezika ravno tako trdovratno, kakor Poljaki svojega. Še kot izseljenci v New Yorku in v Londonu ga goje in imajo tam časopise in gledališke predstave v tem žargonu. Tudi svojo obleko imajo. Če ima kdo v Varšavi uniformo, je to gotovo Rus, če je meščanski oblečen pa Poljak ali tujec, Žid pa nosi do tal segajoč kaftan iz posebnega kroja čepico. Orientalno izgledajo in če jih vidiš v večji skupini na trgu, se ti zdi, kakor da si v starem Jeruzalemu.

Kakor se razlikujejo od Rusov in Poljakov po veri, po jeziku, po obleki in po tipu, tako se razlikujejo od njih tudi po socialnem poklicu, vsi se bavijo izključno s trgovino. Poljski Žid nima nič zaupanja v zemljiško posest; tudi najbogatejši Židje imajo ves svoj denar naložen v zavodih in v papirjih. To se je ohranilo iz časov, ko je bilo še mogoče, da so Žide kar pregnali iz kakega kraja in jim zaplenili posestva. Tudi z industrijo se bavijo Židje v ruski Poljski le izjemoma. Trgovini pa so naravnost strastno udani.

Tudi Židje se ne razumejo dobro, ne z Rusi, ne s Poljaki. Tako Rusi kakor Poljaki ne marajo Židov, ki so se vsi priselili pred stoletji iz Nemčije; Židje so bili

iz poljske in iz ruske družbe vedno izključeni, kar je gotovo mnogo pripomoglo, da so jim ostale vse njihove posebnosti. Zlasti se je v zadnjih letih poostrilo nasprotje med Poljaki in Židi. Politični pritisk ruske vlade je poljsko prebivalstvo navdal s skrajnim nezadovoljstvom, ne le proti Rusom, nego tudi proti Židom, ki so se vse bolj približevali Rusom. Vrh tega je zemljiška posest, ki je skoro vsa poljska, izgubila mnogo svoje vrednosti, dočim so Židje silno obogateli — in to je tudi poostrilo nasprotje.

Tako je varšavsko prebivalstvo razdeljeno na tri skupine. Vsaka je do vojne živela zase, vsaka se je ločevala od druge kar je najbolj mogla, vsaka je mislila, da ne more obstati, če drugi ne izpodnese tal. Na tako uničenje pa do vojne resno še misliti ni bilo. Ruska družba je imela na svoji strani vso upravno in vojaško moč države, poljska družba je reprezentirala pravno in intelektualno dušo celega poljskega naroda, vse njegove ideje in vso njegovo gospodarsko silo, židovska družba pa je potegnila v svoje roke važne socialne funkcije in ogromno mnogo premoženja.

Bomo videli, kako se bodo po vojni premenile te razmere.

Š.

ske misli. Toda kakor globoko čuti strokovno organiziran delavec vzvišenost dogodkov, čuti pa tudi, najsi so ti dogodki še tako vzvišeni, da vendar ne prinese najvišje, kar želimo mi naši domovini: svobodo in srečo. Ostati seveda hočemo na zunaj neodvisen rod, toda tudi v teh mejah želimo svobodo, gospodarsko neodvisnost, ki je le mogoča, če pride misel strokovne organizacije do popolne veljave.

Kdor je spoznal vso to resnico do dna in jo tudi čuti, pač ne more drugače, kakor da ostane zvest zastavi svoje strokovne organizacije. Morda se je ta ali oni, ki še ni bil v srcu prepričan o velikem pomenu naših načel, izneveril, stanovitni borilci, in teh je večina, pa nam le ostanejo zvesti. In to je zanesljiv dokaz, da nekoč zmaga naša stvar. Ideja, ki preмага tak vihar, ima zasigurano bodočnost in zmago. Zavedajte se torej ponosno svoje moči, vi, člani strokovnih organizacij. S tem, da premagate sedanji svetovni vihar, pokažete, da je v vas, edino v vas svobodna bodočnost.

Starostno invalidno zavarovanje v Avstraliji.

Avstralija ima že od leta 1908/09 starostno in invalidno zavarovanje, ki so ga izvedli po novozelandskem vzorcu. Zavarovanje obseza ne le posamezne poklice ali stanove, marveč vse prebivalce in prebivalke, ki dobivajo rente, ko postanejo nezmožni za zaslužek, ne da bi bili prispevali zavarovalnino. Državno gospodarstvo je sicer s to uvedbo precej obremenjeno. Kakor pravi avstralsko statističsko letno poročilo, so znašali izdatki v prvih štirih letih

za rente:			
1908/1909	1909/1910	1910/1911	1911/1912
mark	mark	mark	mark
9,250.560	16,823.620	37,491.360	42,864.240
za upravo:			
45.940	728.460	749.840	796.200

Izrednemu naraščanju rent v drugem in tretjem letu je vzrok to, da so uvedli starostno rento v drugi polovici računskega leta 1908/09, invalidno rento pa šele prihodnje leto. Upravni stroški so od drugega leta dalje naraščali jako malo; koncem leta 1911/12 so znašali komaj dva odstotka izdatkov za rente. Če računamo koliko naraste na prebivalca s to uvedbo letna davčna obremenitev, dobimo, da znaša leta 1909/10 4:5 mark, 8:5 mark leta 1910/11 in 9 mark leta 1911/12. Stroški za rente znašajo leta 1911/12 14:8 odstotkov vseh državnih izdatkov ali okolo ene sedmine. Pomniti je vsekakor, da so všteti med državnimi izdatki tudi ustavni prispevki zvezne države posameznim državam. Dne 30. junija l. 1912 je teklo v Avstraliji okroglo 79.000 starostnih in 11.000 invalidnih, torej skupaj 90.000 rent.

Od 10. dne oktobra meseca 1912 ima Avstralija kot prva država stalno materinsko nagrado v znesku 100 mark, ki jo izplača vsaki materi ob porodu za otroka. Do dne 26. aprila meseca 1913 je bilo izplačanih 61.180 takih premij, kar je povzročilo državi nad 6 milijonov izdatkov. Glede na ta veliki izdatek za deželo, ki šteje le 5 milijonov prebivalcev, namera va ministrstvo Cook vbodoče dovoljevati nagrado le siromašnim materam.

Naročajte list „Delavec.“

Cenjeni rudarji, delavci, volilci bratovske skladnice v Idriji.

Dne 14. svečana 1915 se bo vršila volitev delegatov bratovske skladnice eraričnega rudnika v Idriji. Ta dan Vam bo voliti može, ki bodo znali zastopati delavstvo v teh resnih časih še bolj kot kedaj poprej. Vaši glasovi bodo odločili, kako se bo prihodnja leta gospodarilo pri Vašem zavodu. Treba je, da dobro preudarite položaj in se resno zamislite v svojo nalogo. Sedaj niso mogoči shodi, ni parlamenta, na kar bi se mogli Vi delavci v sili opirati. Ostaja Vam samo lastna moč, ki Vam bo lajšala trpljenje v teh hudih časih obstoja. To je pa mogoče le tedaj, če ste solidarni delavec z delavcem brez razlike političnega prepričanja in greste na volišče samo kot strokovno organizirana masa, ki se tudi v hudih časih zaveda svojega delavskega prepričanja. Kdor bi skušal v dnevih življenske stiske delati med Vami razdor, nima poštenih namenov za dobrobit delavstva. Kdor bi izrabljaj pri teh volitvah delavstvo v kakoršnekoli politične namene in kršil disciplino med Vami, ta ni Vaš prijatelj, še manj pa bo Vaš zastopnik. Zato ostanite pri svojem delavskem prepričanju, ki ste ga leta in leta kot zavedni može ob vsaki priliki pokazali.

Slabo se Vam godi sedaj, ali če ne bi bili z boji tekom dolgih let priborili vsaj to kar imate danes, bi Vam bilo zdaj gorje. Poglejte Vaše tovariše provizioniste, Vaše vdove in sirote, kako bi ti živeli ob sedanji neznosni draginji, če bi bile pokojnine še take kot so bile, ko se idrijski delavec še ni bojeval za izboljšanje. Plače pri rudniku ne bi bile boljše, pokojnine pa še tem manj, zakaj kakor so veljavni zastarani zakoni za druge preskrbe, tako bi bilo tudi pri bratovski skladnici. In čigava je zasluga, da ni tako? Ali ne Vaše zavednosti in Vaše organizacije? Vendar pa ne smete pozabiti, da se razmere lahko poslabšajo, toda pa če se tudi ne poslabšajo, Vaša škoda je že, če ne dosežete novih uspehov, zakaj tek časa in izredne razmere zahtevajo, da delavstvo pridobiva, ne pa izgublja. Da se Vam tega ne bo treba bati, pojdite dne 14. t. m. vsi, ki ste 21 let stari, na volišče in oddajte svoje glasove kot en mož samo za može, ki bodo znali Vaše in Vaših družin koristi in želje zastopati, in ti može so:

Za vse tri jame in zbiralnico volite od 9. do 10. ure dopoldne v Antonijevi čakalnici:

1. Ambrožič Anton.
2. Alič Leopold.
3. Baloh Leopold.
4. Botagel Franc.
5. Brus Tomaž.
6. Bajc Jošt II.
7. Bratuš Boštjan.
8. Bizjak Gregor.

Svetovna vojna.

Listi poročajo, da se začenja nova ofenziva avstroogrsko armade proti Srbiji. Zlasti so se pričeli boji med krajema Milanovac in Gradište. Uradnih poročil pa ni.

Na severnem bojišču sta imeli zvezni armadi več uspehov. Skoro neprestani boji na posameznih delih Karpatov, so privedli tako daleč, da so se Rusi umaknili z vseh prelazov. Avstroogrsko armada je v bojih v Karpatih ujela 10.000 Rusov in zajela šest strojnih pušk in nekaj topov. V zahodni Galiciji in na Poljskem se vrše dalje artiljerijski boji.

9. Bizjak Franc IV.
10. Bedenik Rafael II.
11. Filipič Tomaž.
12. Filipič Primož.
13. Franko Franc II.
14. Flander Anton.
15. Grošel Peter.
16. Gantar Ivan III.
17. Jazbar Bernard.
18. Jurman Ignacij.
19. Jurjavčič Ivan VI.
20. Kogej Jakob III.
21. Kogej Ivan X.
22. Kogej Ivan IX.
23. Klemenčič Anton I.
24. Koler Anton IV.
25. Kumer Ivan VI.
26. Kogej Josip II.
27. Lazar Martin.
28. Lazar Franc.
29. Lapajne Ignacij.
30. Lapajne Stefan II.
31. Liker Franc VII.
32. Lapajne Franc IX.
33. Mohorič Leopold.
34. Medvedič Ivan.
35. Menart Josip.
36. Mravlje Ivan.
37. Peternel Franc II.
38. Poljanšek Ivan I.
39. Rupnik Franc II.
40. Strnad Anton.
41. Šinkovec Matevž II.
42. Šinkovec Luka.
43. Šinkovec Franc III.
44. Terpin Anton.
45. Treven Pavel.
46. Treven Franc VI.
47. Troha Gregor.
48. Uršič Franc II.
49. Velikajne Ivan I.
50. Velikajne Martin III.
51. Vončina Anton IV.
52. Winkler Anton.

Za žgalnico volite v jedilnici od 11. do 12. ure dopoldne:

1. Bajt Josip.
2. Čar Ivan IV.
3. Jurjavčič Anton IV.
4. Kos Anton II.
5. Kogej Franc IX.
6. Krašna Anton.
7. Uršič Alojzij.
8. Vojska Franc.
9. Velikajne Ivan III.
10. Kumer Franc III.

Za stavbeni oddelek volite od 10. do 11. ure dopoldne na Uti:

1. Burnik Ivan.
2. Eržen Franc IV.
3. Križič Vaclav.
4. Troha Fran.

Podružnica »Unije avstrijskih rudarjev v Idriji.«

O položaju na severu piše vojni poročevalec »Berliner Tageblatta« v avstrijskem vojnem časnikarskem stanu: Sedanji boji v Galiciji se razvijajo pod ugodnimi znamenji za naše zaveznike in nas. Niti ruska gališka armada pod generalom Ivanovom, niti karpatska armada, ki jo vodi veliki knez Mihael, nista mogli doseči stavljenega si cilja. Poizkus generala Ivanova, da bi obšel armado nadvojvode Jožefa Ferdinanda v prostoru Novi Sandec ali pa da bi z direktnim sunkom čez Tarnow prodril proti Krakovu in odrezal tudi drugo veliko avstrijsko trdnjavo Krakov, kar je z obema poizkusoma nameraval, je nasprotno povzročil, da avstroogrsko armada pod nadvojvodom Jožefom Ferdinandom v krepki protiofen-

zivi, v kateri ima odločilno besedo najtežja artiljerija, proti proti Tarnowu in s tem resno ogroža zveze ruskih armad v Galiciji in Karpatih z ozadjem.

Enako nasproten učinek so imeli ruski vpadi na Ogrsko in z znatno ojačenimi močmi izvedeni poizkusi, da bi iz Bukovine ob rumunski meji prodrli na Sedmograško in s tem izolirali kombinirano Fischerjevo armadno skupino, kakor tudi da bi na desnem krilu obšli avstro-ogrsko karpatsko armado in jo prisilili, da bi se razvila.

Napram nemškimi četam so poskušali Rusi večkrat z ofenzivo pri Gumbinenu, ki pa ni uspela. Na južnoizhodni strani so morali celo nekaj postojank zapustiti, in severno od Gumbinena so pa bili Rusi težko poraženi. Južno od Visle so Nemci pri Vloclavsku potisnili rusko armado daleč nazaj in na enem mestu že prekoračili Vislo. Zasedli so pri Loviču tudi glavno opirališče rusko. V izhodni Prusiji so Rusi na več mestih poskušali z ofenzivo, ta pa ni imela nobenega uspeha. Na bojiščih sicer se pa vrše večinoma le artiljerijski boji, ker je sedanje vreme pač tako, da običajno bojevanje sploh ni mogoče.

*

Na francoskem bojišču se vrše vedno hujši boji, v katerih se naskokoma iztrgavajo sovražniku postojanke in tudi posamezni strelski jarki. Iz uradnega poročila z dne 30. januarja posnemamo:

Francoske izgube v bojih severno od Nieuporta dne 28. januarja so bile velike. Nad 300 Maročanov in Alžircev leži mrtvih v sipinah. Naš artiljerijski ogenj je tudi včeraj preprečil, da bi se bil sovražnik s podkopi priril na sipinsko višino vzhodno od svetilnika.

Južno od kanala La Bassée so naše čete poleg postojanke, ki smo jo osvojili 25. januarja, iztrgale Francozom dva nadaljna jarka in ujele nad 60 sovražnikov.

V zapadnem delu Argonov so naše čete včeraj izvedle napad ter smo pridobili nemalo ozemlja. Ujetnikov je ostalo v naših rokah 12 častnikov in 731 mož; uplenili smo 12 strojnih pušk in 10 topov manjšega kalibra. Sovražnikove izgube so težke: 400—500 mrtvih leži na bojišču. Zdi se, da je francoski 155. pešpolk popolnoma ugonobljen. Naše izgube so razmeroma majhne.

Francoski nočni napadalni poizkusi južnovzhodno od Verduna so bili s težkimi sovražnikovimi izgubami odbiti. Severnovzhodno od Badouwilliersa smo vrgli Francoze iz vasi Angomont na Breunil. Angomont smo zasedli.

*

Turčija je začela v Kavkaziji novo ofenzivo. Ruske postojanke so se morale na celi črti umakniti ter pustiti mnogo vojnih potrebščin.

Ob Sueškem prekopu so Turki zasedli El Katil, Mcyahoreh in Bir Byamabeluh. Prednje straže so prodrle do Tura. Dne 30. januarja so napadle turške sile angleške prednje straže, a so bile odbite.

Protiv Egiptu prodirajo Turki iz Azije v dveh kolonah in prvi večji boji najbrže niso več daleč. Angleži so zbrali precejšnjo obrambno silo v Egiptu.

*

Bojevanje na morju je postalo nekaj vsakdanjega. Zadnjič je šel podmorski čoln U 21 na zahodno obrežje Anglije, to je 1000 morskih milj daleč, ter na pohodu potopil pet angleških trgovskih ladij. Nemčija poskuša s svojo mornarico blokirati Anglijo, kar se ji je doslej precej posrečilo. Ena sama ladja, ki so jo Nemci potopili, je vozila 95.000 zaklanih ovac.

Sedaj začno Angleži prevažati vojaške in municije na Francosko. Zaradi tega so Nemci sklenili odločno agresivnost v Rokavovem kanalu in njega bližini.

Domači pregled.

Žitni monopol? Prav dolgo časa se že posvetujeta avstrijska in ogrska vlada glede preskrbljevanja prebivalstva in vojaštva z žitom in moko. Odpravljena je bila carina med Avstrijo in Ogrsko, določene so bile večkrat najvišje cene, izšla je naredba, ki prepoveduje porabo žitnih pridelkov za izdelovanje žganja in piva ter naredba, ki prepoveduje peko belega kruha. Žitne zaloge so bile že dvakrat popisane. Vse te naredbe pa niso preprečile draginje in tudi niso zagotovile rednega preskrbljevanja prebivalstva z žitom in moko. Naredbe so izšle prepozno ter tudi nimajo kategorične moči in ne oblasti, da bi pod vsakim pogojem jamčile zaželjeni uspeh. Pravijo, da je žita še toliko v monarhiji, da bo zadostovalo do žetve. Tako vsaj poročajo, da so trdili konec minulega tedna zborovalci trgovskih zbornic na Dunaju. Iz poročil o tej konferenci, ki so pa le splošna, posnemamo, da so zborovalci prišli do zaključka, da more sedanjo preskrbljevalno krizo rešiti le monopol, državni monopol, ki se raztegne na obe državni polovici ter se tudi dosledno izvede. Nemčija je uvedla nekak monopol na žito in še nekatera druga živila, to, pravijo, naj stori tudi Avstrija, zakaj dolžnost države je, da prepreči brezvestno špekulacijo z žitom in omogoči prehranjevanje prebivalstva. Avstrija lahko stori še več v tem pogledu nego je storila Nemčija. Kakor pa pravijo najnovejša poročila, se takemu koraku upirajo žitni trgovci, zlasti ogrski. V Nemčiji, ki šteje 25 posameznih držav, se je ta monopol izvedel takorekoč soglasno; Avstro-Ogrska monarhija pa šteje le dve državni enoti, ki odločujeta v tem vprašanju, in res ne vemo, kako bi mogel biti interes posamezne enote ali interes skupine trgovcev večji nego interes prebivalstva celokupne monarhije, ki je že toliko žrtvovala in še žrtvuje za obrambo. Prepričani smo, da zmaga splošni interes, ki edino more priti v sedanji krizi v poštev.

Solske verske vaje. Državno sodišče je razsodilo dne 16. januarja 1915, da se more očeta prisiliti le glede na obisk šole, všteti veronauk, da bi se pa sililo očeta oziroma otroka k obisku cerkve, za to ni zakonite podlage. To razsodbo je izdalo državno sodišče na pritožbo Franca Pucholda v Visokem Mitu na Češkem.

Za poljskega ministra krajana je bil imenovan sekcijski načelnik dr. Zdislav Moravsky pl. Dziersykraj.

Tržaški namestnik princ Hohenlohe postane predsednik najvišjega računskega dvora. Prejšnji predsednik, baron Hauen-schied-Bauer, je šel v pokoj.

Tržaškim namestnikom je imenovan koroški deželni predsednik baron Fries Skene, njegov naslednik na Koroškem pa je postal dvorni svetnik Karl grof Lodron-Laterano, ki slušbuje sedaj pri ministrstvu za notranje stvari.

Dr. Körber naslednik Bilinskega. Politični krogi sodijo, da namerava najbrže skupna vlada in oba ministrska predsednika predlagati kroni, naj se imenuje za naslednika Bilinskemu bivši ministrski predsednik dr. Ern. pl. Körber. »Deutsch-böhmische Korrespondenz« poroča: Odstop skupnega finančnega ministra se tudi uresniči. Bilinski odstopi med drugim tudi zato, ker se hoče posvetiti popolnoma delom za bodoče državne stališče Polj-

stva in noče biti oviran z ozirom na ministrski sedež.

Nova naredba za sestavljanje moke za peko. »Wiener Zeitung« od 1. februarja priobčuje ministrsko naredbo, s katero se izdajajo novi predpisi o izdelovanju in prodajanju kruha in peciva. Nova naredba prepoveduje v polnem obsegu uporabo fine pšenične moke za pecivo in pšenične moke za kuhanje pri izdelovanju kruha. V bodoče sme v moki za izdelovanje kruha biti samo do 50 odstotkov pšenične kruhove moke, pšenične enovrstne moke ali ržene moke, ali pa poljubne mešanice teh mok; drugo polovico morajo tvoriti nadomestila (surogati), in sicer: ječmenova, koruzna, ovsena, riževa, krompirjeva valjčna moka in krompirjeva skrobovina in zmečkan krompir. Dovoljeno je tudi primešati sladkorja, in sicer do 5 odstotkov teže zamešene moke. Naredba omejuje nadalje izdelovanje drobnega peciva ter se za isto sme rabiti fine pšenične moke za pecivo samo do 50 odstotkov, pšenične moke za kuho pa do 70 odstotkov celotne teže moke; ostali del skupne teže moke, ki se ina zamesiti, mora obstajati iz gori navedenih nadomestil. Izdelovanje vsake druge vrste peciva se prepoveduje. Ti predpisi ne veljajo samo za obrtno peko, marveč tudi za domače gospodarstvo. Pri obrtnem izdelovanju šarteljev, pogač (kolačev) itd., ki se omejuje na dva dni v tednu, se sme fina pšenična moka za pecivo rabiti tudi samo do 50 odstotkov. Ta naredba ima na misli nemoteno vzdrževanje in preskrbo prebivalstva s pšenično in rženo moko do prihodnje žetve, da se izjalovi namera naših sovražnikov, ki nas hočejo izstradati. Naredba stopi v veljavo 6. februarja 1915. Istodobno se določa najvišja cena za meterski stot krompirjevega skroba 50 K.

Nova davčna naredba izide prav v kratkem, kakor poročajo dunajski listi. Državna uprava hoče namreč dobiti dohodke za nadaljne vojne stroške ter za obresti vojnega posojila, ki same znašajo nad 117 milijonov na leto. Ni še jasno, kako se novi davki nalože. Sigurno je, da na konsumne predmete, morda pivo, dedščine, pristojbine, vino, užigalice. Prav neverjetno pa je, da se uvede davek na posest in imetje, kar bi bilo najpravičnejše.

Prepoved finega belega peciva na Štajerskem. Štajerska namestnija je prepovedala pekomo in slaščičarjem izdelovanje belega peciva na kvasu ali s surovim maslom, kakor so šartlji, potice, krofi itd. Namestnija hoče tudi s to odredbo omejiti porabo pšenične moke.

Zaplemba žitnih zalog na Moravskem. Moravsko namestništvo je odredilo, da se zaplenijo vse zaloge žita in moke po celi Moravski. Od drugod še nismo čuli takih vesti.

Samoumor višjega ravnatelja graških jetnišnic. V Gradcu se je ustrelil višji jetniški ravnatelj Anton Markovič.

Zdravnik g. dr. Jernej Demšar je kot vojaški asistenčni zdravnik transferiran na zgornje Ogrsko in odpadejo vsled tega vse njegove ordinacije.

Poslanec Jožef Hudec umrl. Iz Karvina v Šleziji je došla vest, da je tam državni poslanec lemlerškega okraja sodrug Jožef Hudec nagloma umrl. Pokojnik je bil tudi šest let član občinskega sveta v Lembergu. Star je bil šele 52 let. Po poklicu je bil tiskar in načelnik tiskarskega društva ter urednik njih glasila »Ognisko«. V stranki je deloval nad 25 let z izredno marljivostjo in uspešnostjo.

Izvršitev smrtne obsodbe nad skrivci sarajevskega umora. Dne 3. t. m. ob 9. dopoldne je bila izvršena v Sarajevu na dvorišču trdnjavske ječe smrtna obsodba nad obsojenci v veleizdajniškem

procesu. Usmrčeni so bili Veljko Čubrinovič, Miško Jovanovič in Danilo Ilič. Obsojenca na smrtno kazen Janko Milovič in Njedok Kerovič sta bila pomiloščena, in sicer prvi na dosmrtno, drugi pa na 20-letno ječo.

Velika jamska nezgoda. V jami Grohmann v Eisenbergu pri Mostecu je zasula dne 20. januarja na odkopu gorenja plast štiri rudarje. Rudarje Iv. Greger, Jože Holzknicht in Rihard Thiel so usule se premogove plasti ubile, dočim je bil Oton Dittrich nevarno poškodovan. Meščansko časopisje, ki je poročalo o tej nezgodi, ne prinaša nobenih podrobnejših podatkov o nezgodi.

Nov moratorij. Dne 25. januarja je izšla nova odredba glede moratorija, ki velja do konca maja, in sicer ureja odplačila tako, da se morajo do konca oktobra zapadli zneski popolnoma plačati, dočim je plačati na meseca novembra zapadle zneske polovice. Ostanki novembra meseca zapadlih kakor tudi zneski zapadli meseca decembra in januarja so odloženi do konca maja. Zahtevki, ki zapadejo po 31. januarju 1915, čeprav so nastali pred 1. avgustom 1914, ne spadajo več pod moratorij.

Popravek. V št. 11. »Delavca« z dne 23. prosinca t. l. se s tem popravlja pomota vrinjena pod zapisnik obravnave razsodišča brat. skladnic v Ljubljani v toliko, da je bil med prisodniki razprave gospod c. kr. rud. svetnik Hermagor Pirnat ne pa sod. Pirnat kot pravi poročilo v dotični številki »Delavca«.

Idrija. Za črnovojniško službo izbrani rudniški delavci v Idriji oproščeni. Dne 23. novembra t. l. je bilo pri izboranju za črnovojniško službo za sposobne spoznanih okrog 170 delavcev c. kr. erar. rudnika v Idriji. Vsi ti so s posredovanjem c. kr. rud. ravnateljstva v Idriji črnovojniške službe začasno oproščeni. Želeti bi bilo, da bi ta oprostitev trajno obveljala.

Črno-Možice. Spricho draginje in nizkih mezd so rudarji bleiberske Unije zaprosili draginjsko doklado. Družba ni mogla naravnost ugovarjati, pa je dovolila 5000 K na mesec, tako da pride na rudarja vsak mesec ena krona. Te doklade pa Unija ne izplača rudarjem, ker bi potem ostala tudi po vojni, marveč pokloni vseh 5000 K rudniškemu gospodarskemu društvu, da naj daje blago delavcem ceneje. Delavec, ki hoče imeti drobtinico, ki jo je družba dovolila, mora najprej pristopiti uradniškemu gospodarskemu društvu ter plačati v obrokih delež. S tem je družba obenem dovolila draginjsko doklado in pomagala gospodarskemu društvu, ki je pomoči potrebno zaradi svojega obstoja, nasprotno pa bi delavsko konsumno društvo imelo škodo, če bi ta načrt imel uspeh.

Vojne vjetnike za poljska dela namestava avstrijska vlada prepuščati v zmislu neke odredbe, ki baje šele izide, toda najmanj 200 skupaj. Porabljali se bodo torej le za velike kmetije.

Mali sovražniki.

Vkljub vsej človeški previdnosti, vkljub vsem modrim napravam sopil, nosu, ust, žrela in vratu, vendar premnogi majhni sovražniki v obliki prahu, bolezenskih kali in bacilov vdirajo v sopila. S temi malimi, ali zaradi njih neštevilna prav nevarnimi sovražniki imajo naša pljuča noč in dan srdit boj. Da v tem boju zopet in zopet zmagamo, treba nam je zdravih prsi in se moramo vsaj na zunaj varovati bolečin in motenj.

Avstroogrška Rdeča knjiga je izšla dne 3. februarja ter obseza 69 aktov iz časa od 29. junija pa do 24. avgusta 1914. Akti se tičejo obravnave med diplomatskimi zastopniki in ministri Avstrije, Rusije, Nemčije, Francije in Anglije, potem ko je dala Avstro-Ogrska ultimatum Srbiji in odgovor Srbije. Uradna ljudska izdaja, ki se objavi v raznih jezikih, ima pojasnjujoč uvod, v splošnem kako je nastala vojna in zlasti, zakaj se je pričela vojna z Rusijo. Rusija je umela računajoč s samozavestjo Velike Britanije, francosko maščevalnostjo zagotoviti v Evropi prvenstvo in sebi napraviti prosto pot, da izvede svoje drzne načrte. Rusija se je odnekaj trudila, kako bi niti svoje politike razpletla čim gosteje nad glavo monarhije. To dokazuje Rdeča knjiga.

Kinematograf »Ideal«. Spored za soboto 6., nedeljo 7. in ponedeljek 8. t. m.: 1. Potresna katastrofa na Italijanskem. (Aktualno). 2. Eksplozija kasemate B. II. (Senzacijska vojna drama v 4. dejanjih. Jako napeto zanimiv špionažni roman.) 3. Maksovo vojnopoštno pismo. (Sijajna veseloigra.) Spored za torek 9., sredo 10. in četrtek 11.: 1. Serenissimus ne želi priveska. (Učinkovita veseloigra v 3 dejanjih.) 2. Doživljaji časnikarja. (Velikanska detektivska drama v 3 dejanjih.) Petek, 12. februarja: Polet na zahodno mejo. (Huzarski čin nemškega letalskega častnika.)

Več milijonov kožnih luknjic ima vsak človek. Služijo dihanju kože, morejo pa postati tudi vhod za nesnago in bolezni. Nagibajo tudi lahko k posredovanju mokrote in prehlajenja, vsled česar nastanejo skrnina, protin, nevralgije in enake hude bolezni. Iz vsega tega spoznamo, da je treba kožo skrbno negovati. Za to je najbolj pripraven Fellerjev dišeči zeliščni esenc-fluid z znamko »Elza-fluid« od lekarnarja E. V. Fellerja v Stubici, Elza trg št. 334 (Hrvatsko), ki desinficira, odstranjuje bolezni in čisti, za 6 K 12 steklenic franko. Iz lastne izkušnje ga moremo vsakemu čitatelju priporočati.

Svetovni pregled.

Socialnodemokratska frakcija nemškega državnega zbora proti sodruhu Liebknechtu. »Vorwärts« objavlja naslednjo izjavo: Socialnodemokratska frak-

cija nemškega državnega zbora je sklenila v torek po temeljitem razgovoru naslednje: Frakcija se pridružuje izjavam, ki jih je podalo glede Liebknechtovega glasovanja frakcijsko načelstvo dne 2. decembra 1914, obsoja kršitev discipline, ki jo je napravil Liebknecht, kar najodločneje, zavrača utemeljevanja za njegovo glasovanje kot nezdržljiva z interesi nemške socialne demokracije ter obsoja motljive vesti, ki jih je razširjal Liebknecht glede dogodkov v stranki po inozemstvu. Ker frakcija v zmislu organizacijskega statuta ne more napravljati obsežnejših ukrepov, mora priporočiti končno odločitev bodočemu strankinemu zboru. Dalje je sklenila frakcija: Glasovanje v plenumu državnega zbora se mora izvršiti soglasno, v kolikor ni v posameznih slučajih izrečno glasovanje prosto. Če misli član frakcije, da po svojem prepričanju ne more soglasovati, ima pravico, da je pri glasovanju odsoten, ne da bi to smelo imeti demonstrativen značaj.

Sodrug Ledebour je izstopil iz vodstva nemške socialne demokracije.

O ruski kmetiški vstaji pišejo bulgarski listi. Baje se tam pripravljata velika revolucija. Tudi švedski listi so že poročali o pripravljanju kmetiške vstaje.

Zamenjavi vojnih ujetnikov niso hotele pritrditi vse prizadete države. Trdile so namreč, da papež ni popolnoma nepristranski, Zamenjava se vendar izvrši, in sicer v Rumuniji.

Srbi prodirajo proti Draču? Glavni urednik milanskega lista »Avanti« poroča iz Niša: Proti Draču koraka neka srbska divizija. Srbija smatra sedanji čas ugoden, da dobi v Albaniji jamstvo za svoje načrte na Jadranskem morju.

Listnica uredništva in upravnistva.

Št. Vid pod Juno, Koroško, G. K. J. Ako nam naznanjene stvari pošljete, jih bomo, v kolikor je to sedaj mogoče, hvaležno porabili. Obenem prosimo, naznanite nam, ali želite, da Vam po uporabi zopet vrnemo. — Prvotna Vaša stvar je, kakor ste morda opazili, zapadla konfiskaciji. **Nemčija.** F. Furlan, J. Kravanja, A. Golob, J. Potočin in P. Kopač, naročnine še nismo prejeli! **Amerika.** Razen sodr. Zlembergerja nima noben prejemalec »Delavca« plačano naročnino!

A. & E. Skaberné, Ljubljana

Mestni trg šte. 10.

Specijalna trgovina pletenin in trikotaže.

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, telovniki, triko jopice, srajce in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena i. t. d.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče.

Plašči in predpasniki za strežnice Rdečega križa. Volna za pletenje.

Morali bi zatorej, kadar čutimo bolečine v prsih, zbadanje v hrbtu, revmatične, protinske in nevralgične bolečine, pravočasno rabiti Fellerjev rastlinski esenci fluid z znamko »Elsafluid«, da zlo, če mogoče, zadušimo v kali. To se nam bo s tem staropreiskušnim sredstvom tudi lahko posrečilo.

Sami smo se večkrat o tem prepričali in tudi mnogi zdravniki potrjujejo dobre uspehe Fellerjevega fluida z znamko »Elsafluid«. Gospod dr. Jožef Estmeister, Wildenau, pošta Aspavh, piše, da je pri vsakdanjih motitvah zdravja Fellerjev fluid izborno služil. Gospod dr. Kittel,

Kralj. Vinograd, piše, da je Fellerjev fluid v svoji praksi rabil z izbornim uspehom in tako sodijo mnogi drugi zdravniki.

Pri trpljenju vsled prehlajenja in pri bolečinah vseh vrst je zanesljiv pomočnik in bi ga naši bralci morali vedno imeti v hiši, ker 12 steklenic stane samo 6 kron franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsakroglice«, 6 škatlic za 4 K 40 v., bi morali naši bralci za varstvo proti želodčnim težkostem, v zagatenju itd. naročiti pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza trg šte. 334 (Hrvatsko).

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Robida Ivan splošno zdravljenje	11—12	2—3	Dalmat. ul. št. 3, pritličje.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Franciššk. ul. št. 4, pritličje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bol.	Ob sredah in sobotah od		Prešern. ul. št. 3, III nadstr.
Dr. B. Ipavc	3—5 popol.		
	10.—12. dop.		Mestni trg.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne.

S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Kupujte in naročajte pri tvrdkah,
ki inserirajo v „DELAVCU“.

Najboljši nakup vsakovrstnega modernega in trpežnega obuvala je v

zalogi lastne tovarne

PETER KOZINA & K^o.

Ljubljana, na Bregu št. 20
(Cojzova hiša).

Varstvena znamka.

Cene za moške K 14.—, 17.—, 20.—.
" " ženske " 12.—, 15.—, 18.—.
" " dečke 36/39 " 10.—, 12.—.
" " otroke št. 22-25 26-28 29-31 32-35
K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—.

: Garantirana kakovost. :
Cenejše vrste od K 1-50 naprej.

če tudi kolera preti,
Se vendar nihče ne boji;
Smrt in bolezen
Daleč beži, ako Ti

želodec krepi!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino
od Rastlinske destilacije
„FLORIAN“ v Ljubljani.

Postavno varovano.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Francišškanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Rudarji

nabavite si ru-
darski koledar
za leto 1915.

V Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, Idriji,
Velenju, Lešah, Orni, Fohnsdorfu, Ljubnu
itd. se ga dobi pri zaupnikih, lahko pa
se ga naroča tudi pri Založbi slovenskih
delavskih koledarjev v Ljubljani, Ilirska
ulica št. 22. Stane 1 krono.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1914 . . . K 740,000.000.—
Vlog „ 44,500.000.—
Rezervnega zaklada „ 1,330.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje po

4¹/₂ | 0 | 0

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

:: Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. ::

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastoni in franko.

šivalnih strojev

in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

